



EIROPAS KOMISIJA

Brišēlē, 24.5.2011  
SEC(2011) 598 galīgā redakcija

**KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS**

**IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMS**

*Dokuments, kas papildina šādu dokumentu:*

**Priekšlikums**

**EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA**

**par muitas darbu intelektuālā īpašuma tiesību īstenošanā**

{COM(2011) 285 galīgā redakcija}

{SEC(2011) 597 galīgā redakcija}

## 1. PAMATOJUMS

ES intelektuālā īpašuma tiesību (turpmāk — IĪT) īstenošanas sistēmas pamatsastāvdaļa ir Padomes 2003. gada 22. jūlija Regula (EK) Nr. 1383/2003 par muitas rīcību attiecībā uz precēm, par kurām ir aizdomas, ka tās pārkāpj atsevišķas intelektuālā īpašuma tiesības, un pasākumiem, ko veic attiecībā uz precēm, kas ir pārkāpušas šādas tiesības<sup>1</sup> (turpmāk — regula).

Ar regulu ievieš tiesību īstenošanas pasākumus uz robežām, kuri ietverti Līgumā par intelektuālā īpašuma tiesību komercaspektiem (turpmāk — *TRIPS*). *TRIPS* līgumu Eiropas Savienības Padome apstiprināja 1994. gadā saistībā ar Urugvajes kārtas daudzpusējām sarunām un noslēdza Pasaules Tirdzniecības organizācijas (turpmāk — PTO) ietvaros. Faktiski saistībā ar tiesību īstenošanu uz robežām regula ir plašāka par *TRIPS* pamatprasībām, tādējādi atspoguļojot ES apņemšanos nodrošināt augstu IĪT aizsardzības līmeni.

Regulā noteikts, ka ES muitas iestādes var vērsties pret precēm gadījumos, kad ir aizdomas, ka ar tām pārkāpj konkrētas intelektuālā īpašuma tiesības, kuras uzrauga muitas iestādes. Izstrādātais mehānisms paredz, ka tad, kad muitas iestādes ir aizturējušas preces, par kurām pastāv minētās aizdomas, tās informē tiesību subjektu par savu rīcību, un tiesību subjektam ir īss laikposms, lai sāktu tiesvedību (standarta procedūra) vai panāktu vienošanos ar citām iesaistītajām personām par to, ka šādas preces var iznīcināt muitas pārstāvju klātbūtnē, ja dalībvalsts, kurā preces ir aizturētas, ir ieviesusi vienkāršotu kārtību.

ES un citas attīstītās valstis ir pievilcīgi tirgi precēm, ar kurām pārkāpj IĪT, un pēdējos 10 gados muitas iestādes ir novērojušas šādu preču daudzuma stabilu pieaugumu. Padome 2008. gada septembrī aicināja Komisiju un dalībvalstis pārskatīt regulu un izstrādāt jaunu Muitas rīcības plānu 2009.–2012. gadam, lai apkarotu IĪT pārkāpumus laikposmā no 2009. līdz 2012. gadam. Šo rīcības plānu<sup>2</sup>, ko Komisija sagatavoja un Padome apstiprināja, izstrādāja ar mērķi risināt četras galvenās problēmas: bīstamas viltotas preces, organizēto noziedzību, viltošanas globalizāciju un viltojumu tirdzniecību internetā. Plānā paredzēja arī regulas pārskatīšanu, ko Komisija īstenoja, cieši sadarbojoties ar dalībvalstīm, t. i., ekspertu grupu saskaņā ar programmu „Muita 2013”.

Komisija arī organizēja sabiedrisko apspriešanu, lai visām ieinteresētajām personām sniegtu iespēju paust viedokli par pārskatīšanu. Apspriešanas laikposms bija no 2010. gada 25. marta līdz 7. jūnijam, un Komisija saņēma 89 apsvērumus. No tiem 43 apsvērumi bija no organizācijām un uzņēmumiem, kas reģistrēti Eiropas Komisijas Interesu pārstāvju reģistrā, 42 apsvērumi bija no neregistrētām organizācijām, uzņēmumiem un pilsoņiem, savukārt 4 — no dalībvalstu valsts iestādēm.

Konkrēti muitas iestāžu 2008. gada beigās īstenotie aizturēšanas gadījumi, kas attiecas uz medikamentiem tranzīta laikā ES, radīja bažas dažām PTO dalībvalstīm, Eiropas

---

<sup>1</sup> OV L 196, 2.8.2003., 7.–14. lpp.

<sup>2</sup> Padomes 2009. gada 16. marta Rezolūcija par ES Muitas rīcības plānu 2009.–2012. gadam, lai apkarotu intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumus (2009/C 71/01).

Parlamenta deputātiem, NVO un pilsoniskajai sabiedrībai. Tika apgalvots, ka šādi pasākumi varētu kavēt ģenērisko zāļu likumīgu tirdzniecību, kas tādējādi būtu pretrunā ES vēlmei veicināt jaunattīstības valstu piekļuvi medikamentiem. Šajā saistībā Indija un Brazīlija attiecīgi 2010. gada 11. un 12. maijā pieprasīja apspriešanos ar ES PTO ietvaros. Indijas un Brazīlijas paustās bažas PTO apspriešanās laikā, kā arī aizturēšanas gadījumi liecina, ka attiecīgajos ES tiesību aktos par intelektuālā īpašuma tiesībām, kurus piemēro muitas iestādēs, būtu lietderīgi ieviest turpmākus precizējumus, lai palielinātu tiesisko noteiktību.

## 2. PROBLĒMU KONSTATĒŠANA

Iepriekš minētajā rīcības plānā bija sīki izklāstīti vairāki regulas elementi, kas ir jāizskata. Starp šiem elementiem bija noteikumi, kas attiecās uz vienkāršoto kārtību, maziem sūtījumiem, preču iznīcināšanu, izmaksām un uzglabāšanu, kā arī regulas piemērošanas jomas iespējamo paplašināšanu, un pārskatīšanas laikā visus šo elementus izskatīja. Pārskatīšanā konstatēja trīs galvenās problēmas, kas attiecas uz tādu preču apkarošānu, ar kurām pārkāpj IĪT.

- I problēma — muitas iestādes uz ES robežām neīsteno dažas no IĪT. Pašreizējā regula paredz īstent daudz un dažādas IĪT, kas noteiktas saskaņā ar ES vai valstu tiesību aktiem, tai skaitā preču zīmes, autortiesības, patentus, augu šķirņu tiesību aizsardzība un ģeogrāfiskās izcelsmes norādes, bet šis uzskaitījums neietver visus IĪT veidus. Piemēram, nav ietvertas pusvadītāju izstrādājumu topogrāfiju tiesības. Turklāt pašlaik regulas piemērošanas jomā nav iekļauti cita veida pārkāpumi, it sevišķi saistībā ar paralēlo tirdzniecību un preču tirdzniecību ar nosacījumiem, kas ir pretrunā ražotāja noteiktajiem.

- II problēma — administratīvās procedūras IĪT īstenošanai uzskata par apgrūtinotām muitas iestādēm un tiesību subjektiem, it sevišķi attiecībā uz maziem sūtījumiem, kas saistīti ar tirdzniecību internetā.

- III problēma — konkrētus administratīvo procedūru aspektus varētu interpretēt tā, ka tie radītu nelīdzsvarotu pieeju attiecībā uz dažādām likumīgām ieinteresētajām personām. Pašlaik regulā nav pietiekami kodificēti konkrēti tiesiskie principi, kas izstrādāti un tiek interpretēti saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas judikatūru (t. i., tiesības tikt uzklautam vai muitas iestāžu atbildība). Šie principi izriet no ES starptautiskajām saistībām PTO ietvaros, kā arī no Lisabonas līguma un sevišķi no Pamattiesību hartas.

## 3. ES TIESĪBAS RĪKOTIES

Eiropas Savienībai ir ekskluzīva kompetence kopējās tirdzniecības politikas jomā, kā paredz Līgums par Eiropas Savienības darbību (LESD). LESD nosaka kopējo tirdzniecības politiku, un šajā definīcijā ir skaidri ietverti intelektuālā īpašuma komercaspekti.

#### 4. MĒRĶI

Vispārējais mērķis ir nodrošināt muitas IĪT īstenošanas pasākumu un procedūru uz robežām efektivitāti un atbilstību visām attiecīgajām juridiskajām saistībām. Saskaņā ar šo politiku sevišķi būtu jātiecas sasniegt šādus konkrētos mērķus:

- i) uzlabot IĪT īstenošanu uz robežām;
- ii) ierobežot administratīvos un ekonomiskos slogus muitas iestādēm un tiesību subjektiem, it sevišķi maziem un vidējiem uzņēmumiem;
- iii) precizēt un no jauna izskatīt jebkuru noteikumu, ko varētu uzskatīt par neatbilstīgu administratīvajām procedūrām.

#### 5. POLITIKAS VIRZIENI

Par reāliem un iespējamiem uzskata trīs galvenos virzienus:

- i) A politikas virziens — atsauces scenārijs, kas neparedz nekādu rīcību;
- ii) B politikas virziens — nelegislatīvu instrumentu izmantošana, piemēram, apmācība, pamatnostādnes, paskaidrojumi, labāko prakšu apmaiņa, regulāra saziņa ar ieinteresētajām personām;
- iii) C politikas virziens — regulas grozīšana, izmainot pašreizējo tiesisko regulējumu. Katrai no konstatētajām problēmām varētu būt pieejami dažādi risinājumu virzieni. Varētu grozīt visus vai dažus no šiem noteikumiem:

- attiecībā uz I problēmu saistībā ar muitas iestāžu veiktās tiesību īstenošanas jomas paplašināšanu var apsvērt divus apakšrisinājumus, proti, i) pirmais apakšrisinājums paredzētu paplašināt IĪT pārkāpumu jomu, lai tajā ietvertu visus to IĪT veidu pārkāpumus, kas jau ir iekļauti regulā, un ii) otrais apakšrisinājums paredzētu — papildus pirmajā apakšizvēlē ierosinātajai paplašināšanai — iekļaut preces, ar kurām pārkāpj IĪT un kuras nav ietvertas regulā;

- attiecībā uz II problēmu — obligātas sistēmas ieviešana, lai vienkāršotu to preču iznīcināšanu, ar kurām pārkāpj IĪT, piemērojot precizētus nosacījumus un pietiekamas garantijas, kā arī konkrētas vienkāršotas kārtības ieviešana maziem sūtījumiem;

- attiecībā uz III problēmu — turpmāki precizējumi par precēm, kas ES nonāk tikai tranzītā un kas nav paredzētas Eiropas Savienībai, kā arī nav saistītas ar risku, ka nonāks ES iekšējā tirgū, un turpmāki precizējumi par procedūrām, lai palielinātu tiesisko noteiktību visām likumīgajām ieinteresētajām personām.

Šādi grozījumi nedrīkst izslēgt papildu atbalsta pasākumus.

Tomēr novērtējuma mērķis nav salīdzināt šo trīs risinājumu iespējamus ieguvumus, lai tikai izlemtu saglabāt atsauces scenāriju, vai ieviest nelegislatīvus instrumentus, vai iesniegt tiesību akta priekšlikumu. Mērķis ir apsvērt katru konkrēto problēmu saistībā ar attiecīgajiem kritērijiem, lai rastu atbilstīgu iespējamo risinājumu kopumu.

## 6. RISINĀJUMU IETEKMES NOVĒRTĒJUMS

### 6.1. Ievads

Visas iesaistītās personas ir vienisprātis, ka šajā jomā trūkst ticamu datu. Galvenais informācijas avots ir gada ziņojums<sup>3</sup> par IĪT piemērošanu ES muitās. Tomēr ir maz ticamas informācijas par nelikumīgām darbībām, un datu trūkums par ES ārējās tirdzniecības apjomu ar precēm, ar kurām pārkāpj IĪT, vai par situāciju iekšējā tirgū sarežģī novērtējumu attiecībā uz jebkura risinājuma iespējamo ietekmi. Turklāt nav iespējams noteikt, kādā mērā muitas iestādes konstatētu šīs preces, kas pārkāpj IĪT, un rīkotos saistībā ar tām, jo pasākumu sekmes nav atkarīgas tikai no lēmuma grozīt tiesību aktus. Šajos apstākļos ir iespējams tikai kvalitātes novērtējums.

Novērtējumā ir apsvērta ietekme, kuru radītu pārskatīšanā konstatēto triju vispārējo problēmu risināšana, kam varētu būt vajadzīga regulas grozīšana. Šīs tehniskās problēmas nav noteikti cieši savstarpēji saistītas, tāpēc politikas risinājumi katrai atsevišķai problēmai tika izstrādāti un novērtēti saskaņā ar konkrētiem kritērijiem.

### 6.2. I problēma. Muitas iestādes uz ES robežām neīsteno dažas no IĪT

IĪT īstenošanas līmenis ES teritorijā nedaudz paaugstināts, ja tiktu paplašināta regulas pašreizējā piemērošanas joma attiecībā uz ietvertajiem IĪT pārkāpumiem. Muitas kontrole galvenokārt tiek vērsta uz viltotiem ražojumiem; 2009. gadā 90 % no muitas aizturētajiem objektiem, ar kuriem, iespējams, pārkāpj IĪT, bija viltotas preces. Tas, šķiet, norāda uz to, ka muitas iestādes galvenokārt konstatē tos IĪT pārkāpumus, kas ir pamanāmāki un vieglāk nosakāmi. Principā netiek paredzēts, ka regulas vienkārša grozīšana, lai tās piemērošanas jomā ietvertu preces, kas saistītas ar sarežģītākiem IĪT pārkāpumiem, varētu veicināt radikālas pārmaiņas attiecībā uz muitas iestāžu īstenojamajām aizturēšanām.

Tomēr nedrīkst neņemt vērā samērā būtisku ietekmi, ko nodrošinātu tādu noteikumu ieviešana, kuri muitas iestādēm ļauj rīkoties saistībā ar sajaukami līdzīgām preču zīmēm un nelikumīgu paralēlo tirdzniecību, it sevišķi saistībā ar preču zīmēm, pat ja nav iespējams iepriekšējs novērtējums attiecībā uz šo ietekmi.

Ietekme skartu muitas iestāžu, starptautiskās tirdzniecības pakalpojumu sniedzēju un tiesību subjektu izmaksas. Tā kā nav zināms šo preču, kas pārkāpj IĪT, tirdzniecības līmenis, nav iespējams aprēķināt izmaksas, lai gan izmaksas, kas saistītas ar IĪT īstenošanu uz robežas līdzvērtīgā līmenī, kāds ir iekšējā tirgū, būtu zemākas, jo tiesību subjektam būtu jāsāk mazāk tiesvedības procesu tādēļ, ka pārkāpuma preču sūtījums nebūtu ticis sadalīts un piegādāts mazumtirgotājiem.

Palielinātos risks, ka, uz robežām īstenojot IĪT, tiks kavēta likumīgā tirdzniecība. Muitas iestādēm varētu būt sarežģīti novērtēt dažus no IĪT papildu pārkāpumiem, un tādējādi rastos papildu risks, ka tiktu pieņemti nepamatoti lēmumi aizturēt preces.

---

<sup>3</sup> Ziņojumi par statistikas datiem ir pieejami: [http://ec.europa.eu/taxation\\_customs/customs/customs\\_controls/counterfeit\\_piracy/statistics/index\\_en.htm](http://ec.europa.eu/taxation_customs/customs/customs_controls/counterfeit_piracy/statistics/index_en.htm).

Netiek prognozēts, ka jaunu IĪT īstenošana uz robežām radītu būtisku sociālo ietekmi un ietekmi uz vidi.

### **6.3. II problēma. Administratīvās procedūras IĪT īstenošanai ir apgrūtinājošas muitas iestādēm un tiesību subjektiem**

#### **6.3.1. Vienkāršotas kārtības neīstenošana dažās dalībvalstīs**

Pašlaik regula vienkāršoto kārtību, kādā var veikt preču iznīcināšanu, paredz kā izvēles iespēju, tādēļ tā netiek īstenota visās dalībvalstīs. Obligātu noteikumu ieviešana regulā, paredzot vienkāršotu kārtību, saskaņotu to, kā muitas iestādes īsteno IĪT Eiropas Savienībā, un visām iesaistītajām personām samazinātu preču aizturēšanas administratīvās izmaksas saistībā ar IĪT īstenošanu tajās dalībvalstīs, kurās vienkāršotā kārtība netiek īstenota.

#### **6.3.2. Pārkāpuma preču tirdzniecība internetā**

Liels daudzums mazu sūtījumu ar precēm, par kurām ir aizdomas, ka ar tām pārkāpj IĪT, tiek nosūtīti pastā vai ar kurjeru un satur preces, kas tiek pasūtītas vai pārdotas internetā. Standarta, kā arī vienkāršotas kārtības piemērošana ir neproporcionāla attiecībā pret to preču apjomu un vērtību, ar kurām pārkāpj IĪT, ciktāl tas attiecas uz maziem sūtījumiem (atsauces scenārijs). Regulas grozīšana, tādējādi paredzot personām iespēju atteikties no precēm konkrētos gadījumos, kad ir skaidrs, ka noticis pārkāpums, un iespēju neiesaistīt tiesību subjektu, būtiski samazinātu tiesību subjektu un muitas iestāžu slogu. Tas palielinātu muitas iestāžu efektivitāti, aizturot internetā pārdotās preces.

Varētu pieņemt dažus nelegislatīvus pasākumus, cenšoties risināt mazu sūtījumu pieaugošo plūsmu, bet jaunas administratīvās procedūras nevarētu ieviest, neieviešot legislatīvas izmaiņas regulā izklāstītajās procedūrās.

#### **6.3.3. Sociālā ietekme un ietekme uz vidi**

Visi pasākumi saistībā ar administratīvajām procedūrām tiek ierosināti, lai samazinātu administratīvo slogu valdībai un uzņēmumiem.

Īpašas administratīvās procedūras ieviešanai attiecībā uz maziem sūtījumiem (legislatīvo pasākumu izvēle), lai cīnītos pret pieaugošo skaitu preču, kas tiek pasūtītas un — pēc pārdošanas internetā — nosūtītas, būtu šāda ietekme uz patērētājiem: šīs preces, ar kurām pārkāpj IĪT, nesasniegtu patērētājus. Komisijas jaunākajā ziņojumā par IĪT piemērošanu ES muitās 2009. gadā ir atzīmēts, ka muitas iestādes pašlaik aiztur aizvien vairāk un vairāk potenciāli bīstamu priekšmetu, kurus Eiropas patērētāji izmanto ikdienā (atsauces scenārijs un nelegislatīvi instrumenti).

Saistībā ar šo problēmu nav konstatēta nekāda ietekme uz vidi.

#### **6.4. III problēma. Konkrētus administratīvo procedūru aspektus varētu interpretēt tā, ka tie radītu nelīdzsvarotu pieeju attiecībā uz dažādām likumīgām ieinteresētajām personām**

Kad ES muitas iestādes piemēro noteikumus par ierobežojošiem vai aizliedzošiem pasākumiem attiecībā uz starptautisko tirdzniecību, piemēram, saistībā ar IĪT īstenošanu, tām ir jāņem vērā starptautiskās saistības un apņemšanās, kā arī ES tiesību aktu principi. Šādi pasākumi, ciktāl tie attiecas uz kopējās tirdzniecības politikas jomu, ir jāpiemēro vienoti. Turklāt šie pasākumi jāpiemēro līdzsvaroti, ņemot vērā, no vienas puses, vajadzību pasākumus piemērot efektīvi, un, no otras puses, likumīgas uzņēmējdarbības veicināšanu, kā arī tās ievērošanu. Šādā nolūkā, kā arī lai izvairītos no nepamatotas rīcības, noteikumiem ir jānodrošina tiesiskā noteiktība.

Leģislatīvā izvēle nodrošinātu tiesisko noteiktību saistībā ar regulas piemērošanu, vienotu piemērošanu visā Eiropas Savienībā un izvairītos no nepamatotu aizturēšanu riska attiecībā uz konstatētajām problēmām.

Saskaņā ar neleģislatīvajām izvēlēm varētu risināt dažas no konstatētajām problēmām, precizējot regulas interpretāciju, ņemot vērā ES starptautiskās saistības PTO un ES tiesību aktu attiecīgos pamatprincipus, kā noteikusi un interpretējusi Eiropas Savienības Tiesa. Tomēr netiktu novērsts regulas nepareizas interpretācijas risks.

##### **6.4.1. Sociālā ietekme un ietekme uz vidi**

Administratīvo procedūru konkrētu aspektu precizējumiem, ieviešot neleģislatīvus vai leģislatīvus pasākumus, varētu būt pozitīva ietekme uz patērētājiem gadījumos, kad viņi ir iesaistīti procesā, piemēram, kā internetā pasūtītu preču mazu sūtījumu saņēmēji. Tiesības tikt uzklautiem un jautājums par muitas atbildību sniedz patērētājiem iespēju iebilst pret ikvienu muitas iestāžu lēmumu, kurš varētu viņus negatīvi ietekmēt, vai prasīt kompensāciju saistībā ar šādu lēmumu.

Regulas precizējums saistībā ar jautājumu par trešām valstīm paredzētu sūtījumu, it sevišķi medikamentu, tranzītu ES teritorijā varētu pozitīvi ietekmēt šo trešo valstu patērētājus. Tādējādi tiktu samazināta šādu medikamentu piegādes kavējumu iespējamība.

Saistībā ar šīm administratīvajām procedūrām nav konstatēta nekāda ietekme uz vidi.

#### **6.5. Administratīvie slogi**

##### **6.5.1. Administratīvie slogi uzņēmumiem**

ES muitas iestāžu veiktās IĪT īstenošanas pamatā ir intelektuālā īpašuma tiesību subjekta iesniegts pieprasījums rīkoties. Cietušo personu ziņā ir tiesvedības procesu uzsākšana, lai īstenotu IĪT. Tā kā pieprasījuma iesniegšana nav obligāta, sistēma un ierosinātie jaunie risinājumi nerada papildu izmaksas un saistības tiesību subjektiem, ja salīdzinām ar regulas pašreizējām iezīmēm, kas jau tagad tiesību subjektu mudina iesniegt elektroniskus pieteikumus, ja ir pieejama elektronisko datu apmaiņas sistēma.

Principā neatkarīgi no pieņemtā politikas risinājuma attiecībā uz šajā novērtējumā izskatītajām problēmām pašreizējās ar tiesību subjektu administratīvo slogu saistītās

iezīmes zināmā mērā saglabātos. Šis slogs būtiski samazinātos, ieviešot konkrētu vienkāršoto kārtību attiecībā uz maziem viltotu un pirātisku preču sūtījumiem, kad preces varētu iznīcināt, neiesaistot tiesību subjektu.

### **6.5.2. Administratīvie slogi muitas pārvaldēm**

Ir neiespējami analizēt dažādo izvēļu ietekmi uz administratīvajām izmaksām saistībā ar dažādajām problēmām. Muitas iestādes veic savu pienākumu uz Eiropas Savienības robežām, un ierēdņi kontrolēs plašu to tiesību aktu klāstu, kas attiecas uz dažādām politikas jomām. Katrs tiesību akts ietver konkrētus noteikumus, kas saistīti ar intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzību, skaidras naudas kontroli, drošumu, veselību un drošības noteikumiem, nodokļu jautājumu un tarifu kontroli. Nav iespējams noteikt, kura no katras kontroles pasākuma daļām ir vēltā konkrētam politikas virzienam, tādēļ nav pieejami dati par administratīvajām izmaksām, kas saistītas tikai ar IĪT īstenošanu.

Procedūras tādu preču aizturēšanai, kas saistītas ar konkrētu IĪT pārkāpumiem, ES ir ieviestas kopš 1988. gada 1. janvāra. Tāpēc regulas piemērošanas jomas paplašināšana neradītu nepieciešamību reorganizēt muitas pārvaldes.

Paredzams, ka procedūru vienkāršošana attiecībā uz maziem sūtījumiem samazinās procedūras posmu skaitu un attiecīgi laiku, ko velta katras preču aizturēšanas lietas apstrādei. Tiek sagaidīts, ka tas nodrošinās līdzsvaru attiecībā uz iespējamo iznīcināšanas izmaksu pieaugumu muitas iestādēm saistībā ar efektīvākām procedūrām.

## **7. IETEICAMĀIS RISINĀJUMS**

Leģislatīvā izvēle nodrošina piemērotāko to problēmu risinājumu, kuras izraisījuši pašreizējās regulas īstenošana, piemēram, nesaskaņotas vai apgrūtinošas procedūras, vai kuras izraisījuši trūkumi, piemēram, intelektuālā īpašuma tiesības, kas nav ietvertas regulā. Procedūras precizējumu ieviešana regulā nodrošinātu arī maksimālu tiesisko noteiktību attiecībā uz ģenērisko zāļu tranzītu, kad runa ir par tiesību aktiem patentu jomā. Vēlams, lai Komisijas priekšlikums grozīt pašreizējo regulu atsauktos uz visām šajā ietekmes novērtējumā aplūkotajām problēmām ar mērķi nodrošināt līdzsvarotu rezultātu attiecībā uz visu skarto personu kategoriju ieguvumiem un ierobežojumiem.

Neleģislatīvi pasākumi konstatētās problēmas atrisinātu tikai daļēji. Paskaidrojumi vai pamatnostādnes saistībā ar pašreizējo regulu varētu palīdzēt precizēt piemērojamo procedūru attiecībā uz tranzītu cauri ES vai uz to, kā piemērot tiesību aktu vispārējos principus, piemēram, tiesības tikt uzklausītam. Tomēr neleģislatīvi pasākumi nevar virzīt uz mērķi par muitas iestādēm īstenojamo intelektuālā īpašuma tiesību loka paplašināšanu.

Dažos gadījumos jāparedz leģislatīvu un neleģislatīvu pasākumu apvienošana, lai atbalstītu jaunās regulas īstenošanu. Tomēr *status quo* saglabāšana ir jāizslēdz, ja Komisija vēlas atbilstīgi reaģēt uz Padomes pieprasījumu pārskatīt tiesību aktus un uz ieinteresēto personu paustajām bažām šā procesa gaitā.



## **8. GŪTĀ MĀCĪBA: NEPIECIEŠAMĪBA UZLABOT ZINĀŠANAS PAR TO PĀRKĀPUMA PREČU TIRDZniecības APJOMU UN IETEKMI**

Viens no galvenajiem ierobežojumiem, kas neļauj novērtēt nevienas IĪT īstenošanas politikas izvēles ietekmi, ir uzticamu datu trūkums. Pašreizējie dati par to preču tirdzniecību, ar kurām pārkāpj IĪT, ir sadrumstaloti un nav salīdzināmi, kas tādējādi apgrūtina aprēķinus par problēmas vispārējo apjomu un apmēru, par ietekmi uz ES un par jebkuru šīs problēmas risināšanai ieviesto politikas pasākumu ietekmi.

Lai reaģētu uz šo datu trūkumu, Eiropas Viltušas un pirātisma novērošanas centrs par vienu no saviem prioritārajiem mērķiem ir noteicis informācijas un datu apkopošanas un izmantošanas uzlabošanu. Šo novērošanas centru izveidoja 2009. gadā, un tas ietver vairāk nekā 40 privātā sektora ieinteresēto personu pārstāvjus, 27 dalībvalstis un Komisiju.

Komisija noteica konkrētus jautājumus, kuri steidzami jārisina. Piemēram, lai gan vairākos pētījumos ir secināts, ka viltotu preču un pirātisku preču starptautiskā tirdzniecība pēdējās desmitgades laikā ir pakāpeniski pieaugusi, šos pētījumus nereti apstrīd, jo tie neesot pietiekami vispusīgi vai izmanto nesalīdzināmus datus, kuru iegūšanai izmantotas dažādas metodikas. Ir steidzami jāuzlabo šī situācija, izstrādājot kopēju metodiku, ko izmantotu privātas un valsts struktūras, lai varētu sagatavot pamatotus ziņojumus, kuros izklāstīts problēmas patiesais apjoms un apmērs. Šādi ziņojumi būtu tādu politikas lēmumu pamatā, kas lielākā mērā balstīti uz liecībām, un mērķtiecīgāku piemērošanas stratēģiju pamatā.

Rezultātā tika izsludināts konkurss ekspertiem, kas varētu novērtēt viltušas un pirātisma apjomu, apmēru un ietekmi iekšējā tirgū, izmantojot noteiktu metodiku attiecībā uz datu apkopošanu, analizēšanu un salīdzināšanu. Līgumslēdzēja ierosinātajai metodikai ir jānodrošina galvenie rādītāji, kurus varētu piemērot visās dalībvalstīs un nozarēs, kā arī izmantot turpmākos pētījumos un analizē. Līgumslēdzējs sāka darbu 2010. gada decembrī un pirmām kārtām noteiks un apkopos pastāvošos pētījumus un metodikas. Pēc tam, pamatojoties uz izpēti, līgumslēdzējs ierosinās ieteicamo metodiku, ko izmantos, lai kvantificētu viltušas un pirātisma apjomu un apmēru iekšējā tirgū, it sevišķi koncentrējot uzmanību uz to ietekmi dažādās jomās, tādās kā inovācijas, izaugsme un konkurētspēja, jaunrade un kultūra, sabiedrības veselība un drošība, nodarbinātība, vide, ieņēmumi no nodokļiem un noziedzība.